

Noord-Nederland als motor van het toekomstig verdienvermogen

Van regionale kracht naar nationale en Europese impact

Noord-Nederland draagt bij aan het versterken van de concurrentiekracht en strategische autonomie van Nederland en Europa. De regio maakt gebruik van ruimte, energie, kennis, vakmanschap, ondernemerschap en industriële opschalingskracht. We kiezen ervoor om te investeren in noordelijke specialisaties en ecosystemen waar de economische kansen het grootst zijn en waar het Noorden aantoonbaar levert.

Overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven werken structureel samen aan een toekomstbestendige regionale economie. Deze samenwerking is gericht op het versterken van het verdienvermogen, de strategische autonomie, de innovatiekracht, de brede welvaart en de economische weerbaarheid van Nederland en Europa.

Naast een aantal toonaangevende economische specialisaties beschikt Noord-Nederland over sterke ecosystemen, uitstekende energie-infrastructuur en een intensieve triple helix samenwerking. Als eerste Europese Hydrogen Valley en Europese Circular Innovation Valley is ons landsdeel toegerust met een toekomstbestendig vestigingsklimaat. Hiermee levert Noord-Nederland een directe bijdrage aan nationale en Europese opgaven op het gebied van Cleantech, Life sciences & health, AI & digitalisering, Defensie & veiligheid.

1 Slimme specialisaties van nationale en Europese betekenis

Cleantech

Rond Leeuwarden is een internationaal toonaangevend ecosysteem op het gebied van watertechnologie en waterkwaliteit. Hier komen onderzoek, onderwijs en ondernemerschap samen rondom vraagstukken als waterzuivering, medicijnresten, microplastics en circulair watergebruik.

Als Europese Circular Innovation Valley en de benoeming van Fryslân tot meest circulaire regio ter wereld, is de circulaire kracht van de noordelijke economie breed erkend. Noord-Nederland staat klaar om vanuit groene chemie en circulaire kracht bij te dragen aan het verdienvermogen van de toekomst. Heerenveen biedt met het Nationaal Testcentrum Circulaire Plastics (NTCP) een belangrijke voorziening voor het testen, valideren en opschalen van circulaire kunststoftoepassingen.

Het chemiecluster in Noord-Groningen en Emmen is onder de vlag van Chemport Europe een belangrijke Europese hub voor groene chemie en circulaire en biobased materialen. Chemport Europe draagt bij aan nationale opgaven door Noord-Nederland te ontwikkelen tot een toonaangevende, circulaire en groene chemie-regio, gericht op het verduurzamen van de industrie. Een versnelling van de transitie naar chemie gebaseerd op biomassa, CO₂-hergebruik en recycling.

Life sciences & health

Noord-Nederland heeft een unieke en internationaal erkende positie op life science en health. Rond Groningen en Assen bestaat een sterk ecosysteem waarin academische kennis, zorginfrastructuur en bedrijven samenwerken aan innovaties op het gebied van gezond ouder worden, medische technologie, geneesmiddelenontwikkeling en datagedreven zorg. Innovaties worden in Noord-Nederland niet alleen ontwikkeld, maar worden door een gezamenlijk medisch-technologisch ecosysteem ook direct toegepast en getest in de praktijk.

AI & digitalisering

Noord-Nederland ontwikkelt zich in snel tempo tot een toonaangevende regio op het gebied van Artificial Intelligence (AI), met een sterke focus op praktische toepassingen en grootschalige infrastructuur. De regio versterkt zijn positie door intensieve samenwerking tussen kennisinstellingen, bedrijven en overheden, gericht op hoogwaardige rekenkracht, data-infrastructuur en toepassingen van kunstmatige intelligentie. Met de ontwikkeling van een AI-factory in Groningen en hoogwaardige data-infrastructuur groeit Noord-Nederland uit tot een belangrijke regio voor toepassing van AI in zorg, energie, industrie en veiligheid. De regio beschikt over sterke kennisposities op het gebied van machine learning, human centered robotics en autonome systemen. Daarnaast beschikt Noord-Nederland met het innovatiecluster Drachten over hightech maakindustrie en kennis en kunde op het gebied van systeemintegratie.

Defensie & veiligheid

De veranderende geopolitieke context vraagt om versterking van Europese veiligheid en weerbaarheid. Noord-Nederland beschikt over ruimte, (lucht)havens, defensie-infrastructuur, test locaties en een sterk samenwerkend netwerk van overheden, ondernemers en kennisinstellingen die bijdragen aan dual-use innovatie, militaire mobiliteit en strategische autonomie. De Veiligheids-campus Assen legt de basis voor het ontwikkelen en opschalen van de juiste vaardigheden en capaciteiten op het gebied van veiligheid en weerbaarheid in het noorden. Daarmee ontwikkelt de regio zich tot een belangrijke schakel in het Nederlandse en Europese veiligheidslandschap.

2 Sterk economisch fundament

Noord-Nederland draagt bij aan de concurrentiekracht en strategische autonomie van Europa met een stevig economisch fundament waarin ondernemerschap, mkb en kennisinfrastructuur samenkomen. Een groeiend startup-landschap en een ecosysteem laat zien hoe nieuwe bedrijvigheid ontstaat en doorgroeit. Tegelijkertijd vormt een sterk mkb, met veel internationaal opererende nichebedrijven en familiebedrijven, de stabiele basis voor innovatie, werkgelegenheid en duurzame groei.

Dit wordt ondersteund door een fijnmazig netwerk van onderwijs- en onderzoekscampussen, verenigd in de Universiteit van het Noorden, waarin mbo, hbo en wo als één systeem samenwerken met bedrijven en overheden. Hier wordt talent ontwikkeld en worden innovaties versneld die direct toegepast worden in de praktijk. Economische ontwikkeling, kennisontwikkeling en toepassing versterken elkaar, en positioneren Noord-Nederland als toekomstgerichte innovatieregio.

Noord-Nederland beschikt over een sterke agrofoodsector, met een complete keten van productie, verwerking, technologie en export. In combinatie met watertechnologie, digitalisering en biobased materialen vormt het agribusinesscomplex een belangrijke pijler onder het regionale verdienvermogen. Tegelijk biedt de regio volop ruimte voor innovatie, proeftuinen en opschaling van duurzame landbouwconcepten binnen transitie als circulariteit, biodiversiteit en de eiwittransitie.

3 Een vestigingsklimaat van strategische betekenis

In een tijd waarin ruimte, energiec capaciteit en uitvoeringskracht in grote delen van Nederland onder druk staan, biedt Noord-Nederland een onderscheidend en toekomstgericht vestigingsklimaat. Als strategische schakel tussen Nederland en Noord-Europa beschikt de regio over ruimte voor ontwikkeling, sterke energie-infrastructureur, hoogwaardige kennis en een krachtige landsdelige samenwerking tussen overheden, kennisinstellingen en ondernemers.

Noord-Nederland biedt ruimte aan economische functies van strategisch belang voor Nederland en Europa: van duurzame energie en circulaire industrie tot innovatieve maakindustrie en groene chemie. De regio beschikt over grootschalige duurzame energieopwekking, een sterke aansluiting op nationale en internationale waterstof- en energienetwerken en de systeemkracht om productie, opslag, conversie en industriële toepassing integraal te ontwikkelen. Daarmee ontstaat een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven die bijdragen aan verduurzaming, strategische autonomie en de industrie van de toekomst.

De kracht van Noord-Nederland zit daarnaast in de combinatie van talent, innovatie en samenwerking. Met circa 15% van alle studenten in Nederland en intensieve samenwerking tussen overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven beschikt de regio over een sterke voedingsbodem voor kennisontwikkeling, talentbehoud en economische vernieuwing.

Zo vormt Noord-Nederland een strategische pijler onder het Nederlandse en Noord-Europese economische systeem: een regio waar ruimte, energie, innovatie en talent samenkomen om maatschappelijke en economische transitie te laten landen én op te schalen. De economie van de toekomst begint hier. Wij nodigen het Rijk uit om deze kansen samen waar te maken.

Onze gezamenlijke inzet richting het Rijk

De grote economische opgaven van deze tijd vragen om samenwerking tussen regio, Rijk en Europa. Noord-Nederland levert daarvoor concrete oplossingen en uitvoeringskracht. Daarvoor zetten we in op:

1 **Positioneer Noord-Nederland in nationale investeringsagenda's**

Veranker Noord-Nederland expliciet in het nationale economische beleid als strategische regio voor groene groei, strategische autonomie, innovatie en toekomstig verdienvermogen. Positioneer de noordelijke clusters als onderdeel van nationale programma's en investeringsagenda's.

Werk daarnaast samen met Noord-Nederland aan langjarige ontwikkelagenda's voor het gezamenlijk doorontwikkelen van de noordelijke specialisaties:

- ▶ Cleantech (watertechnologie, groene chemie, circulair en waterstof)
- ▶ Life sciences & health
- ▶ AI & digitalisering
- ▶ Defensie & veiligheid

Wanneer Noord-Nederland en het Rijk gezamenlijk werk maken van het doorontwikkelen van het regionale startup-ecosysteem en het effectiever valoriseren van kennis kan ook in de toekomst vanuit Noord-Nederland vanuit regionale kracht worden bijgedragen aan nationaal verdienvermogen.

2 **Ontwikkel een nieuwe beleids- en investeringslogica**

Ontwikkel een investeringsaanpak die recht doet aan de kracht van alle regio's en niet uitsluitend aan bestaande economische concentraties. Maak ruimte voor investeringen die bijdragen aan economische structuurversterking en productiviteit in ieder landsdeel. Verbind de nationale ambities nadrukkelijk aan het versterken van regionale ecosystemen en nationale transitie. Juist regio's waar kennisontwikkeling, ondernemerschap en uitvoeringskracht samenkomen, kunnen versneld bijdragen aan het toekomstig verdienvermogen, de concurrentiekracht, strategische autonomie en brede welvaart van Nederland.

3 Behoud regionale uitvoering van Europese fondsen

Behoud directe regionale betrokkenheid bij de programmering en uitvoering van Europese fondsen en borg een volwaardige rol voor regio's binnen het Nationaal en Regionaal Partnerschapsplan (NRPP). Juist regionale, triple helix-samenwerking en landsdelige uitvoeringskracht zorgen ervoor dat Europese middelen effectief bijdragen aan regionale economische ontwikkeling, concurrentiekracht en strategische autonomie van Nederland en Europa.

4 Talent

Daarnaast zijn gerichte investeringen in talent en de regionale kennisinfrastructuur essentieel. Door de noordelijke triple helix samenwerking kan er gericht talent worden ontwikkeld in sectoren waar de druk het hoogste is. Dit vraagt enkele gerichte acties:

- ▶ Creëer experimenteeruimte om waaiersamenwerking in het onderwijs te versnellen, waarbij mbo, hbo en wo samenwerken aan praktijkoplossingen voor maatschappelijke opgaven en campussen worden gestimuleerd
- ▶ Ontwikkel een toekomstbestendig bekostigingsmodel voor initieel onderwijs en Leven Lang Ontwikkelen (LLO) dat de regionale kennis- en innovatie infrastructuur versterkt met gerichte investeringen in onderzoek dat bijdraagt aan het toekomstig verdienvermogen
- ▶ Werk samen tussen Rijk en Noord-Nederland aan een krachtige noordelijke talentstrategie die talent aantrekt, ontwikkelt en behoudt voor de regio en Nederland

5 Versterk het vestigingsklimaat van Noord-Nederland

Investeer in bereikbaarheid, logistieke corridors én energie-infrastructuur, zodat Noord-Nederland zijn rol als strategische vestigingsregio voor Nederland en Noordwest-Europa volledig kan benutten en versterken. Dit vraagt onder meer om:

- ▶ start de verkenning naar realisatie van de Lelylijn
- ▶ bestendig de uitvoering van de aanleg van de Nedersaksenlijn
- ▶ zorg voor versnelling van verbeteringen aan het bestaande spoornetwerk
- ▶ stimuleer doorontwikkeling van Groningen Airport Eelde door een gelijk speelveld te creëren met luchthavens over de grens
- ▶ maak versnelling van de uitbreiding van netcapaciteit, energie-infrastructuur en de waterstof-backbone(aansluiten Industrie Cluster Oost Groningen) mogelijk, zodat industriële opschaling, energiehubs en circulaire waardeketens gerealiseerd wordt.

Slot

Noord-Nederland is een strategisch onderdeel van de economie van de toekomst. Vanuit onze regionale kracht leveren wij een concrete bijdrage aan het toekomstig verdienvermogen, de concurrentiekracht en de weerbaarheid van Nederland en Europa.

Door gezamenlijk te investeren in regionale kracht, investeren we in een sterker, slimmer en weerbaarder Nederland en Europa.